

בשכ"ה
לשטרי
התשע"ד
ליצירה

ה'

אדר ב'

אל גינת אגוז

פרשת
ויקרא

גיליון 709

עלוך שבועי בהוצאת עמותת בית כנסת גינת אגוז רמת חן נתניה

לראות באיבי הנחל לראות הפרחה הגפן

פרשת ויקרא – מעינות יואב

הרב יואב שוכר הי"ו

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" - הקריאה אל משה דווקא שהוא רעיא מהימנא שהוא כללות נשמת ישראל שרק הוא מסוגל להושיע את ישראל. רק משה רבנו נבחר להוציא את עם ישראל ממצרים מבית עבדים. רק משה רבנו הצליח להחזיר בעם ישראל אמונה בה' יתברך וכן רק הוא יגאל את עם ישראל בגאולה הזאת.

הקריאה מרמזת לכל אדם ואדם שה' קורא אליו: בני, תחזור בתשובה, אבל האדם אינו משגיח שזו קריאה מאיתו יתברך והוא מייחס את הקריאה דווקא לחלק מן הטבע ואינו מבין שה' יתברך כל כך רוצה שיחזור בתשובה ולכן המקרים שבאים ומציקים לו כביכול זה למעשה קריאה מה' יתברך אבל הכל בא אליו בהסתר, ולכן אינו מבין ואינו מקשר בין הדברים וזה רמוז בפסוק "ויקרא אל משה" ולא כתוב "ויקרא ה' אל משה", שה' נמצא בהסתר בקריאה הזאת.

אך כאשר האדם מתעורר מהקריאה ומבין שה' יתברך קורא לו, אז "וידבר ה' אליו" כלומר אדם זוכה לחזור לה' יתברך.

אצל שמואל כתוב "ויקרא ה' אל שמואל ויאמר הנני" וכתוב "ושמואל טרם ידע את ה'". וזה רמוז גם על תינוקות שנשבו שלא למדו תורה, כלומר גם שמואל חשב שעלי קורא לו מלמד שאדם חושב שפלוגי עשה לו ואינו מבין שהכל זה ה' יתברך ויתעלה. והתשובה האמיתית לדבר, זה בורא עולם. במיוחד בתקופה הזאת שאנו נמצאים בסכנה גדולה אנו מחויבים לשמוע דבר ה' כמו שאמר עלי לשמואל הנביא: "והיה אם יקרא אליך ואמרת דבר ה', כי שומע עבדך".

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם" הדיבור הראשון מופנה לעם ישראל אשר טרחו והשקיעו בהקמת המשכן ולכן בדיבור הזה מובן להם שה' מקבל את התרומות שלהם למשכן וה' שוכן במשכן ולכן פונה אליהם ראשונה מן המשכן.

"אדם כי יקריב מכס" רש"י מסביר: נקט דוקא בלשון אדם ולא איש, שרמו על אדם הראשון, כלומר כמו שהאדם הראשון לא הקריב מן הגזל, אף אתם לא תקריבו מן הגזל.

"קרבן לה" - קרבן אותיות נקרב ורמוז לאדם שמתקרב לה' יתברך, "מן הבהמה" ע"י שיתרחק מהבהמות, "מן הבקר" שיהא מבקר עצמו שלא תצא על ידו תקלה, "ומן הצאן" לשון נאץ, שלא יהא במעשיו מכעיס את הבורא.

ונאמר דוקא על האדם שהוא מקריב, שכתוב בספרים הקדושים: אפילו אם הוא מלך חייב בחמישה דברים: סמיכה, שחיטה, הפשטה, נתיחה ורחיצה של הקרב והכרעיים ואם מביא חטאת נאמר "על קרנות המזבח", כי קרנות רומזת ל-4 יסודות שבאדם: אש, רוח, מים ועפר, שמצד היסודות הללו אדם יכול לבוא לידי חטא וכאשר מתגברים היסודות עליו תהיה באדם רתיחת דמים אשר מעוררים בו תאוות בהמיים. אבל כאשר מקריב קרבן עולה לא זורקים את הדם על קרנות המזבח כי תכלית העולה היא לצורך הנשמה השכלית עם יוצרה.

אבל כיון שידוע "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" ולפעמים אדם חוטא בהרהורי הלב, ולכן אמרו חז"ל שהעולה מכפרת על הרהורי הלב ועל זה נאמר "ונרצה לו לכפר עליו" ולכן סומך ידיו על הקרבן בוידוי, וע"י הוידוי מסיר מעצמו כל אשר היה ראוי לבוא עליו והכל נעשה בקרבן, לכן "ושחט הקרבן" שהיה ראוי שתזרק נשמתו בכף הקלע כמו שאמרה אביגיל "וואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע" ע"כ נזרק הדם על המזבח.

והגוף שהא לבוש של הנשמה נמאס ע"י חטאו ופושטים את העור מן הקרבן והיה ראוי לנתחו איבר איבר, ומנתחים את העולה לאיברים והיה ראוי להצית עבורו אש גיהנם, מציתים אש על המזבח. ומכיון שהיה ראוי להישרף בגיהנם ישרפו את הנתחים, שהחטאים נעשים ע"י ידים ורגליים או אכילות אסורות, או שאוכל בלא ברכה ולכן הקרב והכרעיים ירחץ במים.

"כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה" ורש"י מסביר: שתי הלחם של עצרת, באים מן השאור. ובכורים מן הדבש. וה'כלי יקר' מבאר את הדברים: כי כל אדם יש לו תאוה לכל חמדות העולם הזה המכונים דבש כמו שהדבש מתוק לחד וריבוי מזיק, כך חמדת העולם הזה הכרחיים אבל ריבויים מזיק ולכן העצה הטובה היא שישתמש האדם רק במה שהוא מוכרח.

והשאור זה היצר הרע כמו שאמר רבי אלכסנדר בתפילתו: רצוננו לעשות רצונך. אבל שאור שבעיסה מעכב. אבל זה וזה צריך האדם כדי לחיות שידוע שכאשר שרבותינו ביטלו את היצר הרע, לא נמצאה אפילו ביצה של תרנגולת אבל אדם צריך שינהג בחכמה וישתמש בצרכיו החיוניים שהם מכונים דבש, כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת ה' יתברך. ואלמלא לא היה יצר הרע לא היה אדם נושא אישה, ולא בונה בית. ונמצא העולם חרב ולכן שניהם קודמים לעסק התורה שכתוב: אם אין קמח אין תורה.

אבל מצד המעשה והמחשבה קודמת התורה ולכן את שניהם לא מקריבים לה' שאינם יכולים לגרום לאדם להגיע לשלמות הנפש כי התורה היא התבלין של היצר והדרך להתמודד עם ההנאות ולהישאר חופשי היא על ידי תורה, אמנם נתון האדם בעולם מלא פיתויים שאין לעמוד מולם, אך כל עוד הוא מכופף עצמו לתורה - חזקה עליו שיהנה בכשרות ובדרך נכונה, וכך לא ישתעבד להנאות העולם, שנאמר: כך הקב"ה אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו". יהי רצון שנהיה משתדלים ועוסקים כל הזמן בעסק התורה הקדושה.

שבת - שלום !

טור זה נתרם, לעילוי נשמת המנוח ר' שלום בוסין זצ"ל. תנצב"ה.
ולעילוי נשמת המנוח רפאל בן מאיר מגדלי ז"ל. תנצב"ה.

"אל גינת אגוז"

עורכים: עו"ד יאיר בוסין הי"ו.

הרב יואב שוכר הי"ו.

חברי המערכת המייסדים: הרב חיים בוסין זצ"ל. רפי מגדלי ז"ל. מזל אושרת שער ז"ל.

כתובת המערכת: הנוטע 1 נתניה (יאיר בוסין)

פקס: 09-8829751 אי מייל: yairus@gmail.com

ניתן לשלוח חומר בקובץ WORD.

הנה זה עומד אחר כתלנו

פרשת ויקרא-על עניין הענוה

ויקרא אל משה

זה שאמר הכתוב: גאות אדם תשפילנו, ושפל רוח יתמוך כבוד. (מש' כט כג).
כל מי שרודף אחר שררה, שררה בורחת ממנו. וכל מי שבורח משררה, שררה רודפת אחריו.

אחריו, לקיים מה שנאמר: גאות אדם תשפילנו ושפל רוח יתמוך כבוד (מש' כט כג), - זה משה, שנאמר בו: ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו (תהלים ח ו).

ויקרא אל משה

אמר דוד: אז דברת בחזון לחסידך ותאמר שויתי עזר על גיבור הרימותי בחור מעם (שם פט כ). אף על פי שדבר הקדוש ברוך הוא עם אדם הראשון וציוהו על עץ הדעת, הוא לעצמו היה בעולם.

וכן נח, אף על פי שדבר עמו, הוא היה תמים בדורותיו. וכן אברהם וכן יצחק וכן יעקב, יחידים בעולם היו.

אבל משה, כמה צדיקים היו עמו, שבעים זקנים ובצלאל וחור ואהרן ובניו והנשיאים, ולא קרא אלא למשה. הוי, הרימותי בחור מעם, זה משה, שנאמר: לולי משה בחירו (תהלים קו כג).

ויקרא אל משה

מהיכן קרא לו?
מאהל מועד. יהא שמה מברך לעלם, שמניח העליונים ובוחר בתחתונים לשכן במשכן בשביל אהבתן של ישראל.

וכן אמר שלמה: כי האמנם ישב (ה') אלהים על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (מ"א ח כז).
יש פוחר (= יוצר) מתאוה לכלי חרס כביכול, כי יוצר הכל הוא. אלא בשביל האהבה, נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות (תהלי' פד ג).

וכן הוא אומר: ויקרא אל משה מאהל מועד. גדול היה משה, ראה מה כתיב: ויקרא אלהים לאור יום (ברא' א ה). וכאן: ויקרא אל משה.

זו קריאה וזו קריאה. מי גדול, השובה או הנשבה?
הוי אומר: הנשבה.

ראה מה כתיב: ויקרא אלהים לאור יום. ואין אור אלא תורה, שנאמר: כי נר מצווה ותורה אור (מש' ג כג).

ומשה שבה כל התורה, שנאמר: עלית למרום שבת שבי (תה' סח יט).

אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: בעולם הזה עשיתך ראש על כל ישראל.

ולעולם הבא כשיבואו הצדיקים ליטול שכרם, אתה בא בראש כולם, שנאמר: ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל (דברים לג כא).

(מתוך מדרש תנחומא סימן ג, ד')

טור זה נתרם ע"י אייל בוסה הי"ו לברכה ולהצלחה, לו ולמשפחתו. ולעילוי נשמת סבו המנוח הרב חיים בן ר' שלום בוסה זצ"ל.

מהו אל הכלים?

כשאמרו לו דבר המלוכה, אמר להם: איני ראוי למלוכה, אלא שאלו באורים ותומים אם אני ראוי. ואם לאו, הניחו אותי. מיד וישאלו עוד בה'. מיד החביא את עצמו עד ששאלו באורים ותומים. ויאמר ה' הנה הוא נחבא אל הכלים.

וכן שנו רבותינו:

הכלים, אלו אורים ותומים. והבורח מן השררה, השררה רודפת אחריו, שנאמר, הראיתם אשר בחר בו ה' כי אין כמוהו בכל העם הזה (ש"א י כד).

ואבימלך בן ירובעל רדף אחר השררה, והשררה ברח ממנו, שנאמר: וילך אבימלך בן ירובעל שכמה אל אחי אמו וגוי' (שופט' ט א), והרגם כולם על אבן אחת ומלך על בעלי שכם. ולבסוף, וישלח אלהים רוח רעה בין בעלי שכם ובין אבימלך, והרגה אותו אשה.

ומשה ברח מן השררה. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא, ועתה לך ואשלחך אל פרעה (שמי' ג י), ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח (שם ד יג).

אמר רבי לוי:

שבעה ימים היה הקדוש ברוך הוא מפתה למשה בסנה לשלחו. והוא משיבו, שלח נא ביד תשלח, שנאמר: ויאמר משה אל ה' בי אדני, לא איש דברים אנכי גם מתמול וגוי' (שם שם י). אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך שסופך לילך.

כיון שהלך ואמר כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדוני (שם ט א), אמר אותו רשע: מי ה' (שם ה ב).

התחיל משה אומר: אני כבר עשיתי שליחותי. הלך וישב לו. אמר ליה הקדוש ברוך הוא: ישבת לך, בא דבר אל פרעה מלך מצרים (שם ו יא).

וכן על כל דבור ודבור, לך אל פרעה (שם ז טו), השכם בבקר והתייצב לפני פרעה (שם ח טז), (ללמדך שהיה בורח מן השררה. לסוף הוציאם ממצרים, וקרע להם את היס, והביאם אל המדבר, והוריד להם את המן, והעלה להם את הבאר, והגיו להם את השלו, ועשה את המשכן.

ואמר: מכאן ואילך מה יש לי לעשות?

עמד וישב לו.

אמר לו הקדוש ברוך הוא: חייך, יש לי מלאכה גדולה מכל מה שעשית.

יש לך ללמד לישראל טומאה וטהרה. להזהירן היאך יהיו מקריבין בני קרבן לפני, שנאמר: ויקרא אל משה, דבר אל בני ישראל, אדם כי יקריב מכם קרבן. משה ברח מן השררה ורדפה

פנינים על הפרשה

"ויקרא אל משה"

"לכל דיברות ולכל אמירות ולכל ציוויים קדמה קריאה – לשון חיבה" (רש"י). רמזה תורה למוכיחים בשער, המדברים אל ישראל, אומרים לישראל, ומצווים את ישראל – שמוטלת עליהם חובה להקדים דברי חיבה לדברי לקחם, שלא יהיו "נביאי זעם" ואל ידברו לישראל, בין ציבור ובין יחיד, בפנים זועפות ובקוצר רוח.

"ויקרא אל משה"

אומר רבי מרדכי הכהן: היה משה ירא שקריאת ה' דווקא לו, בפתחת ספר "תורת כהנים", עלולה לגרום צער לאהרן ששמו לא נזכר כלל בכל פרשת "ויקרא" – אפילו פעם אחת. כדי להפיס את דעתו של אהרן כתב: ויקר אל משה" – לשון "מקרה" – רק במקרה הוא שה' קרא לו ולא לאהרן. אבל הקב"ה ציווהו לכתוב "ויקרא". התחכם משה וכתב: "ויקרא" באל"ף זעירא, לומר, רק מקרה הוא שנקראתי אני בפרשתו של אהרן אחי.

"ויקרא אל משה"

אומר רבי שמחה בונים מפשיסחה: אדם העומד על גג גבוה, יודע שהוא עצמו אינו גבוה ורק הגג מגביה אותו. ברוב ענוונותו חשב משה רבנו כי ההשגות האלוקיות אשר להן זכה, הן גג גבוה שהוא עומד עליו, אבל הוא עצמו אינו גבוה כל עיקר. לכן לא הרהיב עוז להיכנס אל הקודש פנימה, ועמד יחד עם כלל ישראל בפתח אוהל מועד, עד שנקרא על ידי הקב"ה: "ויקרא אל משה וידבר אליו ה' מאהל מועד".

"ויקרא אל משה"

אמרו חז"ל (ויקרא רבה ז): "מפני מה מתחילים לתינוקות (ללמד תורה את ילדי ישראל) ביתורת כהנים" (חומש ויקרא), ואין מתחילין ב'בראשית'! אמר הקב"ה: הואיל והתינוקות טהורים והקורבנות טהורים – יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים". אומר רבי דוד צבי הופמן: בעוד רוב העמים השואבים גם הם את הכרתם הדתית מן התנ"ך, בחרו להתחיל את לימוד המקרא בספר "בראשית" מתוך חמישה חומשי תורה, העדיף עם ישראל להתחיל את לימוד התורה לילדי ישראל בחומש "ויקרא" – "יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים". על אף חשיבות הידיעות על בריאת העולם שבספר "בראשית", החשיבו חכמי ישראל יותר את הלימוד ואת החינוך למצוות מעשיות. בעיני היהודי היה תמיד חשוב יותר לדעת מה מחויב האדם לעשות ולקיים ומה לא לעשות, מאשר להתוודע אל חקר התהוות התבל ותולדות האנושות. חומש "ויקרא" רובו מצוות מעשיות ומעט מאוד סיפורי קורות, ומתוך תרי"ג (613) המצוות של התורה, נכללו בו רמ"ז (247), ויאה הפסוק (כו, לד): "אלה המצוות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני", לסיים בו את ספר ויקרא.

"אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם"

רבי שמעון סופר היה אומר: כך קיבלנו מרבותינו (ערכין יז, א): רבי יהודה הנשיא אומר: "דור לפי פרנס". אם ראית דור שמנהיגו גדולים וצדיקים – זכות הדור היא, אם ראית דור שראשיו דלים וריקים – אשמת הדור היא. לכן, "אם הכהן המשיח יחטא", סימן הוא ש"לאשמת העם" – העם אינו ראוי למנהיג טוב יותר.

"נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון"

אומר רבי שמשון רפאל הירש: "וכחש בעמיתו בפקדון...או בגזל או עשק את עמיתו או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר" – חטאים אלה הם "ומעלה מעל בה'" – חטאים שבין אדם לחברו, מעילה הם ומרד כלפי מעלה.

"וקמץ הכהן"

הגאון רבי מאיר-שמחה מדווינסק (בעל 'אור שמח') הוזמן לערוך את החופה של אחד מתלמידיו החביבים, שהיה כוהן. בסעודת החתונה, כשנתכבד לשאת דברי ברכה, איחל לחתן שיתקיים בו "וקמץ הכוהן ממנה". תמהו הנוכחים לפשר הברכה הבלתי-מובנת. פירש רבי מאיר-שמחה: חז"ל אומרים שכאשר אדם נושא אישה, שואלים אם נתקיים בו 'מצא' או 'מוצא' – "מצא אישה מצא טוב" או "מוצא אני את האישה מר ממות". ההבדל בין 'מצא' ל'מוצא' הוא בניקוד של האות מ – ב'מצא' הניקוד הוא בקמץ וב'מוצא' מנוקדת ה-מ בחולם. איחלתי אפוא לחתן שיתקיים בו "וקמץ הכוהן ממנה" – שיזכה ל"מצא אישה מצא טוב".

"נפש כי תחטא"

רבי יעקב אורנשטיין, רבה של לבוב, שנודע היה כמקל בדיני איסור והיתר, נפגש ערב יום כיפורים עם דיין בעירו, הרב הרצל שמו, ששמו הלך לפניו כמחמיר גדול. בשעה שנפרדו, ברכו הרב הרצל: ייתן ה' ונזכה כולנו בגמר חתימה טובה. השיב לו הרב אורנשטיין: אתה חייב להרבות בתפילה יותר ממני. תמה השני – וכי מדוע? השיב לו: אני אינני צריך להתיירא אלא שמא הכשרתי דבר איסור, וזוהי רק עבירה שבין אדם למקום, ועל כך יום הכיפורים מכפר. ואילו אתה, כמחמיר, לעתים קרובות אתה עלול לאסור את המותר, וגורם הפסד לממונם של יהודים, וזוהי עבירה של בין אדם למקום, ועל כך יום הכיפורים מכפר. ("שמועות טובות")

"וכל דם לא תאכלו"

באות מערי מזרח אירופה, העלילו גויים על היהודים, כאילו הם רצחו נער נוצרי, כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות. במהלך המשפט, נעתרו השופטים לבקשת רב הקהילה, להביא מן הרחוב אשה יהודיה. הושיט לה הרב ביצה, וביקשה לטגן עבורו חביתה, כי רעב הוא. שברה האשה את קליפת הביצה, ובטרם שפכה את תוכנה למחבת, בדקה היטב את הביצה, שמא יש עליה כתם דם. שאל אותה הרב לעיני השופטים: "מדוע את מתבוננת כל כך בביצה? והשיבה האשה, לפי תומה: "כדי לבדוק אם אין בה, חלילה, דם". תשובה תמימה זו הוכיחה לשופטים כי היהודים חפים מפשע.

"ונתנו בני אהרן אש על המזבח"

הרבי ממוגליץ ראה את אחד מחסידיו, שאין הוא מתפלל עם הציבור, אלא נוהג לפסוע ולהלך בבית הכנסת הלך וחזור. כאשר שאל אותו מדוע אין הוא עומד ומתפלל, היה היהודי משיב, שעדיין אין הוא מוכן לתפילה, והוא מחכה להתעוררות. אמר לו הרבי: נאמר במסכת ברכות (כו, א) "תפילה במקום קורבן". כלומר, שתיקנו את התפילה במקום קורבנות. ובקורבנות נאמר: "אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצווה להביא הן ההדיוט". והוא הדין בתפילה. צריך אדם שתהא בו אש משל עצמו, ולא שיהא מסתובב ומחכה, עד שיבוא לו הדבר מן השמים.

פרפראות

ויקרא - כתוב באלף זעירא (האות אלף הוא קטן), וכתוב בבעל הטורים הטעם מפני שמשוה רבנו רצה שיהא כתוב ויקר אל משה, כמו שכתוב אצל בלעם, שהקב"ה הראה את עצמו אליו היה רק במקרה חד פעמי, ומשה רבינו מרוב ענותנותו לא רצה שיהא כתוב ויקרא, שמשמע שהקב"ה מתראה אליו תמיד, אך הקב"ה רצה שיהא כתוב באלף זעירא.

וגם שיהא כל אדם כשלומד את זה, יהא נזכר בזה, שמשוה רבינו היה עניו יותר מכל האדם אשר על פני האדמה.

הכלי יקר מביא בשם המדרש, למה מתחילין התינוקות ללמוד פרשת ויקרא, מפני שחומש ויקרא מדבר מענייני הקרבנות, ומה הקרבנות טהורים, כן תינוקות של בית רבן טהורים.

וזהו הרמז אל"ף קטנה, לרמז שהקטנים יתחילו כאן את לימודם. וגם שאל"ף היא הראשונה של כל האותיות. ומן האות הזאת מתחילים בראשונה.

עוד טעם כתב הכלי יקר, מפני שאל"ף הוא מלשון לימוד, כמו שכתוב ואלפך חכמה, לרמז שאין הלימוד מתקיים אלא במי שמקטין את עצמו, דהיינו שאינו מתגאה, וגם משה זכה שהקב"ה יתגלה לו, לפי שהקטין עצמו וברח מן השררה, כמו שאמר לא איש דברים אנכי.

אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. כתוב בספרים הקדושים, שיש כאן רמז לאדם שרוצה להתקרב לעבודת השי"ת, שצריך לבטל את כל עצמותו, להיות נכנע להשי"ת לגמרי, ולבטל את ה"אני" שלו, וזה הכוונה, אדם כי יקריב "מכס", דהיינו שהוא מוכן להקריב את ה"מכס" את עצמותו, הוא ראוי להיות קרבן לה'.

אדם כי יקריב מכס קרבן לה' מן הבהמה. האלשיך הקדוש כתב, דעיקר העבודה של הבאת קרבן לה' הוא, שיחשוב בלבו, כי מן הדין היה הוא עצמו ראוי שיעשו לו מה שעושים לבהמה, לשרוף את האיברים וזריקת הדם ח"ו, על חטאיו שחטא, ורק הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, החליף זאת על הבהמה במקומו של האדם, וזה הכוונה, אדם כי יקריב מכס, שהקרבן צריך להיות מכס, דהיינו האדם עצמו, ורק קרבן לה' מן הבהמה, שהבהמה הוא במקומו.

אדם כי יקריב. למה כתוב אדם, ולא כתוב איש, כתב רש"י, לומר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהרי הכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל.

החיד"א מפרש, שכמו שאדם הראשון עשה קרבן מתוך התעוררות שבאה מחמת עצמו, ולא מפני שראה כך אצל אחרים, כך כל מביא קרבן, צריך שהתעוררות תבוא אצלו מצד עצמו ולשם שמים, ולא מפני שראה שגם אחרים עושים כן.

אל פתח אהל מועד יקריב אתו. התורה מרמזת לנו, שכאשר אדם מביא קרבן לה', יכולה לעלות לו מחשבה שכבר הגיע לשלימות ותיקן את הכל, והגיע למדריגות גבוהות מאוד, לכן אומרת התורה, אל פתח אהל מועד, שצריך לדעת שעדיין הוא עומד בפתח, בתחילת העבודה, ועדיין רחוק הוא מן השלימות. וכן איתא בגמרא, שמי שיש לו לב נשבר, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות, שנאמר זבחי אלוקים רוח נשברה, דהעיקר בהבאת הקרבן הוא שיהא לבו נשבר בקרבו למה הוא כ"כ רחוק מעבודת הבורא. וכן כתוב בהמשך הפסוק, יקריב אותו לרצונו, שעיקר עבודת הבאת הקרבן שיקריב את רצונו לעבודת השי"ת.

ומלק את ראשו. כתב בספר החינוך, מה הטעם שבעולת העוף עושים מליקה, ולא כשאר הקרבנות שצריך שחיטה, מפני שבני ישראל נמשלו ליונה, ובני ישראל נקראים בתורה עם קשה עורף, לכן עושים מליקה, שהיא קציצת העורף, לרמז, שיש להסיר את הקשה עורף מן היונה שהם בני ישראל.

הטעם שחטאת באה מנקבה, ועולה באה מן הזכר, כתב הכלי יקר, שנקבות דעתן קלות, ולכן מי שחטא וניתן לפתותו בקל הוא דומה לנקבה, אבל עולה שבאה לכפר על המחשבות שקדמו לעבירה, בזה שייך שיבוא מן הזכר. **על ג' עבירות מביאים קרבן עולה ויורד,** וסימנך "שבט", על ש'בועת העדות, ב'יטוי - דהיינו שבעות ביטוי, ט'ומאת מקדש וקדשיו.

חידון לפרשת ויקרא

מאת עזרא מרום

שאלות

1. מפני מה מתחילים התינוקות בתורת כהנים ולא בספר בראשית? (מדרש רבה ז')
2. ציין שני טעמים לכך שבמילה "ויקרא" האות א' זעירה.
3. אדם כי יקריב מכס קרבן לד'. א. אילו כינויים נוספים ידועים לך למילה אדם; ב. מה ההבדל בין "אדם" ליתר הכינויים?
4. אדם כי יקריב... מה למדים מהמילה "אדם"? (רש"י)
5. שש פעמים מופיע בפרשתינו הביטוי "אישה ריח ניחוח לד'". כיצד מפרשים רש"י ואונקלוס ביטוי זה?
6. ונפש כי תקריב מנחה לד'. מפני מה נשתנתה מנחה שנאמר בה נפש?
7. ואם זבח שלמים קרבנו". מה משמעות השם שלמים?
8. אם עולה קרבנו". ציין שני טעמים לשם עולה.
9. וערכו עצים על האש". אילו עצים לא נשרפים במערכה ומדוע?
10. בעולת העוף נאמר: "והסיר את מוראתו בנוצתה". א. מהי מוראה? ב. מדוע זורקים אותה?

תשובות

1. הואיל והתינוקות טהורים והקרבנות טהורים, יבואו טהורים ויתעסקו בטהורים!
2. (א) בעל הטורים: משה כתב כך משום ענותנותו וצניעותו, כדי שיראה כאילו כתוב "ויקרא", שה' פנה אליו במקרה.
(ב) כלי יקר: לרמז שהקטנים יתחילו ללמוד מכאן, כמו שהאות א' היא תחילת האותיות.
3. א. איש, אנוש, גבר. ב. המילה אדם היא רק בלשון יחיד, ואילו היתר הם גם בלשון רבים. (אישים, אנשים, גברים)
4. למדים שאסור להקריב מהגזל, כמו שאדם הראשון הקריב רק משלו שהרי היה היחידי בעולם.
5. לפי רש"י: אישה = אש; ניחוח = נחת רוח. לפי אונקלוס: קרבן שמתקבל ברצון לפני ה'.
6. לפי הגמרא מנחות ק"ד: מי דרכו להביא מנחה? עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני!
7. מלשון שלום, כי כולם נהנים מהקרבן: הקב"ה, הכהנים והבעלים (מדרש תורת כהנים)
8. עולה = מעלה את ישראל מהגיהנום. (ב) מעולה מכל הקרבנות כי כולה נשרפת, והבעלים לא נהנים מבשרה.
9. כל העצים כשרים למערכה חוץ מגפן וזית בגלל שיש להם פירות משובחים.
10. א. זפק. ב. הואיל והעוף אוכל מהגזלות, הכל מצטבר בזפק (=כיס המזון) והרי אסור להקריב מגזל!

ברכות לרפואה שלמה למרגלית תבדל"א בת שושנה ז"ל ויקויים בה מקרא שכתוב אל נא רפא נא לה.. אל נא רפא נא לה . אמן

ברכת רפואה שלמה לציפורה תבדל"א בת חממה יוסף ז"ל

תרומות וחסויות, קודש להוצאת העלון
יתקבלו בברכה וכל המזכה את הרבים
זכות הרבים תלויה בו.

לתרומות, חסויות והפצה נא לפנות לעו"ד יאיר בוסיי
טל. 052-2545521

שבת שלום